

²³Nemcsak a közelben vagyok Isten - így szól az ÚR -, hanem Isten vagyok a távolban is! ²⁴El tud-e rejtőzni valaki olyan helyre, ahol nem látom? - így szól az ÚR. Nem én töltöm-e be az eget és a földet? - így szól az ÚR. ²⁵Hallottam, hogy mit mondanak a próféták, akik hazug módon így prófétálnak nevemben: Álmodtál, álmodtál! ²⁶Meddig tart még ez? Van-e valami a hazugságot prófétáló próféták szívében, akik saját szívük csalárdságát prófétálják? ²⁷Úgy gondolják, hogy el tudják feledtetni népemmel az én nevemet álmaikkal, amelyeket elbeszélnek egymásnak, ahogyan őseik is elfelejtették nevemet a Baal kedvéért? ²⁸Az a próféta, aki álmodt, mondja meg, hogy csak álom volt. De aki ígét kapott, hirdesse ígémet igazán! Mi köze a szalmának a tiszta búzához? - így szól az ÚR. ²⁹Nem olyan-e az én ígém, mint a tűz - így szól az ÚR -, vagy mint a sziklazúzó pöröly? ³⁰Ezért rátámadok az olyan prófétákra, akik egymástól lopkodják ígéimet! - így szól az ÚR.

Kedves Testvéreim!

Közeli és távoli Isten. Mai igénk ezzel a felütéssel kezdődik: ²³Nemcsak a közelben vagyok Isten - így szól az ÚR -, hanem Isten vagyok a távolban is! ²⁴El tud-e rejtőzni valaki olyan helyre, ahol nem látom?

Amikor a zsidó nép ezt az üzenetet kapja, az Isten igen távolinak tűnt számukra. Nem látták őt, nem tapasztalták a jelenlétét, mintha magukra hagyta volna az ő népét. Pedig ők mindent megtettek, áldozatokat mutattak be, voltak prófétáik, akik elmondták Isten üzenetét, vezetőik, akik néha „füves legelőkön”, máskor kopár sziklákon terelgették” a népet. De egy valami nem volt meg, nem érezték az Isten jelenlétét, mert az Isten eltávolodott tőlük.

Az Isten háta mögött. Ezen a címen írt regényt Móricz Zsigmond, de Kányádi Sándor azonos című verse is ismerősen csenghet. Az Isten háta mögött... valahol nagyon, nagyon távoli helyen, ahol a kutya sem jár... mégsem egy mesebeli hely ez, hanem az ember tapasztalata: az Isten háta mögött, ahová még az Isten sem lát be, annyira mély és szomorú állapot. Ebben érzete, érezhette magát a zsidó nép, és valljuk be, sok-sok nép és kor tapasztalata volt ez. Az Isten hátat fordított, nem törődik a világgal. Madách írja: a mű forog, az alkotó pihen. És milyen igaznak érezzük ezeket a költői megfogalmazásokat, mert azt írják le, amit sokszor mi is gondolunk. Hol van az Isten? Hol van az Isten a személyes életünkben, hol van az Isten a tragédiáinkban, hol van az Isten, amikor a legnagyobb szükségünk lenne rá? Hol van amikor imádkozni induló keresztényeket mészárolnak le egy templomban? Amikor szent háborút hirdetnek a keresztény világ ellen? Talán becsukta a szemét? Miért engedi?

A reformáció idején az emberek szintén nagyon távolinak érezték az Istent. Elég csak az ábrázolásokat megnézni.

Az Isten a távoli, felhőkön ülő ítélőbíró, aki a pokolba száműzi azokat, akik nem élnek szent életet.

A középkori egyház Istene egy távoli Isten volt, és ebben nagy hasonlóságot mutat a Jeremiás korabeli zsidósággal.

Megvoltak a szertartások, előírás szerint, a papok végezték a dolgukat, bemutatták a misét, és mivel az is elvárás volt, hogy a népet „füves legelőkön” terelgessék, ezért úgy is viselkedtek, mint a nép vezetői, sőt uralkodók felett állva határozták meg, mintegy prófétaként a haladás irányát.

Ebben a helyzetben szólalt meg egy kicsi, de annál határozottabb hang. Igaz ez Jeremiásra és Lutherre is. Kettejükben sok közös vonás van: Jeremiás azt mondja magáról, amikor Isten megszólítja, hogy menjen a néphez és hirdesse igéjét: Ő, Uram, Uram! Hiszen nem értek a beszédhez, mert fiatal vagyok!”

Luther még jogászhallgató korában, a Biblia olvasása közben gyötörték hasonló gondolatok, amikor rájött, hogy a Biblia és az egyház tanítása több dologban ellentmondásos: „Mégis lám, milyen hatalmas a pápa és az egyház tekintélye! Egyedül te lennél okos? Hátha tévedsz?” – mondta magának.

Jeremiásban és Lutherben közös még az a határozottság, bátorság, ahogyan azután kiállnak, szemben az egész világgal – még az életük sem drága. És ki merik mondani, hogy mindaz, amit koruk egyháza Istennel kapcsolatban tanít hazugság, hamis prófécia, emberi kitaláció.

Jeremiás őszintén vall: erőlködtem, hogy magamban tartsam, de nincs rajta hatalmam. Luther szintén, amikor arra utasítják vonja vissza műveit, még egy nap haladékat is kér, hogy végig gondolja a választ, majd kiáll, és remegő hangon azt mondja: nem vonhatom vissza, itt állok, másként nem tehetek.

Jeremiás is és Luther is szembe ment mindazzal, amit a társadalom, az egyház, az emberek tömege elvárt.

Miért tették ezt? Mi mozgatta őket?

Rájöttek, hogy ez a világ mégsem az Isten háta mögött van, sőt nincs is olyan, hogy az Isten háta mögött. Az Isten nem rejtőzködik. Az ember az, aki el akar bújni az Isten elől. Így tett, már a paradicsomban is, mert szégyellte magát, szégyellte az elkövetett bűnt, szégyellte, hogy hátat fordított az Istennek. De már Ádám

sem tudott elbújni, ahogyan a zsidó nép sem, vagy a középkor embere. Bár próbálkoztak, Ádám fügefalevelekkel takarta el magát, a zsidóság az áldozatbemutatókkal takarózott, a középkor egyháza a misék hamis biztonsága mögé bújt.

De Isten mindenkinek utána ment: Ádámtól, megkérdezte: hol vagy? Jeremiáson keresztül üzent a zsidó népnek: ²⁴*El tud-e rejtőzni valaki olyan helyre, ahol nem látom? - így szól az ÚR. Nem én töltöm-e be az eget és a földet? - így szól az ÚR.* ²⁵*Hallottam, hogy mit mondanak a próféták, akik hazug módon így prófétálnak nevemben: Álmod láttam, álmod láttam!* ²⁶*Meddig tart még ez? Van-e valami a hazugságot prófétáló próféták szívében, akik saját szívük csalárdságát prófétálják?* ²⁷*Úgy gondolják, hogy el tudják feledtetni népemmel az én nevemet álmaikkal, amelyeket elbeszélnek egymásnak, ahogyan őseik is elfelejtették nevemet a Baal kedvéért?* ²⁸*Az a próféta, aki álmod látott, mondja meg, hogy csak álom volt. De aki igét kapott, hirdesse igémet igazán!*

Luther a maga korabeli miséről mondja, hogy az nem isteni rendelés, hanem emberi találmány, amelyet abban a formában, ahogy akkor tartottak el lehet, sőt kell utasítani, mert hamis utakat kínál. Azt tartották ugyanis, hogy a mise, mint érdemszerző cselekedet eltörli a bűnt, és a papnak joga van a bűnöket megbocsátani, ezzel szemben Luther az mondta, hogy ez elhomályosítja Isten tettét, Jézus Krisztus váltságművét, és Isten bocsánatáról az papság emberi hatalmára irányítja a figyelmet.

De mi közünk van mind ehhez, nekünk ma a 21. században élő protestánsoknak, akik pontosan tudjuk, hogy hogyan működik mindez?

Nagyon is sok! Mert Jeremiás korában éppen úgy, ahogy Luther idejében a legnagyobb probléma az volt, hogy az emberek másodlagos, vagy sokadlagos forrásból, és nem a saját tapasztalatukból „ismerik” az Istent. Sokat emlegetem, de éppen ezért – az édenkert fájának gyümölcsét, amelyre szinte kivétel nélkül mindenki rávágja, hogy alma volt – holott a Bibliában sehol egy szó sincs a bűnbeesés gyümölcsével kapcsolatban almáról.

Miért fontos ez? Nem mindegy? De teljesen mindegy milyen gyümölcs volt, de jól mutatja, ez, hogy mi is a legtöbbször másodkézből informálódunk, inkább hagyatkozunk emberi találmányokra, mint az Isten igéjére. Ugyanolyanok vagyunk, mint Jeremiás korában, vagy Luther idejében. Egy magunk által, saját magunk számára megalkotott istenképben hiszünk. Amelyben nem fér bele betegség, szörnyű tragédiák, imádkozó emberek lefejezése. Pedig, ha olvasnánk, és nem csak szemezgetnénk az Isten igéjéből számunkra kedves részeket, akkor megláthatnánk, hogy nem Isten háta mögött vagyunk, amikor járvány tombol és pusztít, amikor háborúk, lázongások híre járja be a világot, amikor a természet pusztításáról, földrengésekről és szökőárról kapjuk a tudósításokat. Ez nem az Istentől távoli állapot, nagyon is az Isten előtt vagyunk, az ő országának kapujában. Mert Jézus mindezekről beszélt, nem szabad becsukni a fülünket és a szívünket az Isten igéje előtt: *nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad, éhínségek és földrengések lesznek mindenfelé.* ⁸*De mindez a vajúdás kínjainak kezdete.* ⁹*Akkor átadnak titeket kínvallatásra, megölnék benneteket, és gyűlöl titeket minden nép az én nevemért.* ¹⁰*Akkor sokan eltántorodnak, elárulják és meggyűlölnek egymást.* ¹¹*Sok hamis próféta támad, és sokakat megtévesztenek.* ¹²*Mivel pedig megsokasodik a gonoszság, sokakban meghidegül a szeretet.* ¹³*De aki mindvégig kitart, az üdvözülni fog.* ¹⁴*Isten országának ezt az evangéliumát pedig hirdetik majd az egész világon, bizonyosságul minden népnek; és akkor jön el a vég.*

Isten látja a mi életünket, a te életedet is. És tudja, hogy mire van szükséged. Akármit is mond a világ, akármit sugalljon a tévének csúfolt varázsdoboz, a reformáció üzenete arra kell, hogy tanítson mindannyiunkat, hogy Isten igéje élő és ható. Engedjük, hogy hasson ránk, engedjük, hogy – ahogy alapigénkben olvassuk tűz és sziklazúzó pöröly legyen, amely kitisztítja életünket, és szétzúzza megkeményedett szíveinket.

Luther Márton életéből ki szokták emelni a viharélményt, amely őt megváltoztatta. Bizonyos értelemben igaz, Luther észrevette a viharban az Istent, és úgy tett, ahogyan Jézus erről beszélt, elment és hirdette az evangéliumot minden embernek.

A te életed viharában észreveszed-e, hogy Isten az evangélium hirdetésére hív? Igen, mert nem csak Lutereknek, hanem minden hívőnek ez a feladata: hirdetni őt szóval, cselekedettel, étellel.